

KLAAGLIEDEREN

Kern

In dit tranenboek (Threni in de Griekse Septuaginta) klaagt Jeremia over de situatie van en in Jeruzalem. Jeremia legt de oorzaak van deze ellende bij de mensen zelf: 'Wat klaagt een mens zolang hij nog leeft? Laat hij klagen over zijn zonden!' (3:39)

De hoop, die in het boek Jeremia nog te horen is, klinkt in Klaagliederen slechts voorzichtig door: 'Is er nog hoop?' en: 'Misschien is er hoop'.

Opbouw

Door alle ellende kunnen Jeremia en het volk niet anders dan stil worden voor God. Jeremia zegt dit met poëzie. Het boek Klaagliederen heeft 5 hoofdstukken en hoort bij de geschriften (met Psalmen, Spreuken, Prediker, Hooglied). Poëzie lijkt te mooi voor de beschrijving van al het leed in dit boek, maar alles moet van A tot Z worden genoemd. En in poëzie kunnen emoties goed worden gekanaliseerd. Daarnaast vormt het een kapstok om alles goed te houden. Het komt in de bijbel vaker voor. Psalmen 25 en 119 bijvoorbeeld zijn geen vrolijke psalmen.

Klaagliederen is geschreven als een naamdicht met alle 22 letters van het Hebreeuwse alfabet:

1	22 verzen van drie regels	A - Z
2	22 verzen van drie regels	A - Z
3	66 verzen van een regel	AAA - ZZZ
4	22 verzen van twee regels	A - Z
5	22 verzen van een regel	

Kijken we naar de persoonsvormen in Klaagliederen, dan zien we dit:

1	zij (Jeruzalem)	God is Hij	God is op afstand, het vertrouwde is weg, een rapportage met een kort gebed aan het eind
2	Hij (God)	God is Hij	de Heer is onze vijand geworden - dat is niet vol te houden, daarom aan het eind de roep naar God: 'Kijk toch eens!'
3	ik (Jeremia)	God is Hij (U)	uitgebreid, door eigen emoties te noemen komt de boodschap beter binnen, God wordt steeds meer U
4	die (inwoners van Jeruzalem)	God is Hij	Jeremia voelt afstand tot de inwoners, God blijft op afstand
5	wij (inwoners en Jeremia)	God is U	een (beheerst) gebed

Hoe komt de hoop terug in de hoofdstukken?

1	zij (Jeruzalem)	wanhoop	
2	Hij (God)	wanhoop	
3	ik (Jeremia)	<u>hoop?</u>	ik weet dat God niet van harte straft
4	die (inwoners van Jeruzalem)	wanhoop	
5	wij (inwoners en Jeremia)	wanhoop, <u>hoop?</u>	

Kerntekst

In Klaagliederen horen we, net als in Prediker, de roep om God, de roep om het evangelie. God heeft zijn naam aan Jeruzalem verbonden, maar het gaat niet goed met Jeruzalem. Klaagliederen roept God op om met ontferming naar Jeruzalem te kijken, want 'Zou U ons geheel en al verwerpen? Zou U zozeer op ons vertoornd zijn?' (5:22) Hierin klinkt hoop door. 'Goed is het in stilte te hopen op de Heer'. (3:26)

Lijnen

In de synagoge wordt Klaagliederen op 9 abib gelezen, want op deze dag in 587 voor Chr. is Jeruzalem verwoest en op 9 abib in 70 na Chr. opnieuw. Situaties die duidelijk naar God roepen: 'Kijk toch, Heer!'

Volgens de Joodse traditie trok Jeremia zich op moeilijke momenten terug in een grot in de hof van Getsemane. De eerste christenen waren gewoon Klaagliederen te lezen op Witte Donderdag, Goede Vrijdag en Stille Zaterdag. Zo zien we een extra dimensie aan teksten zoals:

- 'Ze hebben mijn leven gesmoord in de put, mij afgedekt met een steen.' (3:53) – Goede Vrijdag.
- 'Goed is het in stilte te wachten (hopen) op de redding (Jeshoea) van JHWH.' (3:26) – Stille Zaterdag. Want, misschien breekt het Paasfeest aan, gaan de graven open, wordt Jeruzalem weer opgebouwd.

In het nieuwe Jeruzalem zal 'God alle threni uit hun ogen wissen'. (Op. 21:4)

Uitgelicht

Situatie

Juda en Jeruzalem keren zich van de Heer af. Ze proberen een verbond met Egypte te sluiten, tegen Babylon. Jeremia waarschuwt hiertegen. Jeremia voorzegt de ballingschap en wordt hierdoor gezien als landverrader.

Stil worden

Wat zegt Jeremia precies?

'Goed is de Heer voor wie Hem verwachten, voor de ziel die Hem zoekt.

Goed is het in stilte te wachten op de Jesjoea van de Heer.

Goed is het voor een man dat hij een juk draagt in zijn jeugd. Laat hij eenzaam neer zitten en stil zwijgen, als Hij het hem heeft opgelegd.' (3:26-28)

In de stilte komt er ruimte voor dingen die je anders niet hoort of ziet:

'Kijk, niet voor eeuwig verwerpt Hij, de Heer.

Kijk, als Hij iemand bedroefd heeft, zal Hij zich weer ontfermen, zo groot is zijn vriendschap.

Kijk, niet van harte verdrukt Hij en bedroeft Hij de mensenkinderen.' (3:31-33)

Jeremia gaat iets van Gods karakter zien: niet van harte! En hij hoopt dat Juda dit mét hem gaat zien.

Al voor Jeremia oproept om stil te worden, zegt hij:

'Het zijn de genadebewijzen van de Heer dat het niet met ons gedaan is, dat zijn barmhartigheden niet ten einde zijn. Helemaal nieuw zijn ze, ochtend na ochtend. Groot is uw trouw! Hij de Heer, is mijn enig bezit, daarom blijf ik wachten op Hem.' (3:22-24)

Hier zie je dat het ook de goedheid van de Heer is, die je stil maakt.

Hopen

Als het waar is, dat je in de stilte van de storm ineens iets moois ontdekt van God, dan durf je ook weer -voorzichtig- te gaan hopen:

'Futloos zei ik: 'Weg is wat ik was, en wat ik hoopte van de Heer.' (3:18)

'Toch geef ik de hoop niet op.' (3:21)

'Al mijn hoop is op Hem gevestigd.' (3:24)

'Goed is het in stilte te hopen.' (3:26)

'Misschien is er hoop.' (3:29)

Opgemerkt

Jeremia heeft een zwaar leven, door het plan dat God met hem heeft. In de Bijbel wordt maar van een handvol mensen gezegd dat God een plan met hun leven heeft. Deze mensen hebben allemaal een moeilijk, zwaar leven. Laten we dus maar voorzichtig zijn met te zeggen dat God een plan met ons leven heeft – Gods heeft ons gaven gegeven, en daar mogen we wat mee doen!